

Framtidens kläder

Dagens textihantering är inte hållbar men vad kan förändras? Här ges några exempel på den forskning som pågår.

Adrian Zethraeus är verksam vid Textilhögskolan i Borås, som projektledare för Re:textile (se retextile.se).

– Det övergripande målet med projektet är att öka textilprodukters livslängd och få ner mängden nya plagg som köps. Vi studerar till exempel hur kläder kan designas för att möjliggöra återanvändning i flera steg och hur klädföretagen kan tjäna pengar på annat än att sälja nya kläder, till exempel genom att erbjuda tjänster som uppdatering eller lagning av gamla plagg. Vi undersöker även hur man kan skapa ekonomiskt hållbara förutsättningar för att syssla med redesign, det vill säga att förlänga livet på kasserade plagg genom att göra om dem, säger han.

När det gäller textilmaterial tror han att vi bland annat kommer att få se fler regenatfibrer framöver, det vill säga textilfibrer som framställs genom att omvandla naturliga råvaror, som trä och mjölk, med hjälp av kemikalier.

– Något spännande som är på gång är även produkter som enkelt kan tas upp i ett naturligt kretslopp när de är förbrukade, till exempel kläder tillverkade av papper som kan slängas på komposten efter några timmars användning. Som för alla textilier är det dock viktigt att tillverkningen av såväl nedbrytbara material som regenatfibrer påverkar miljön så lite som möjligt, annars överskuggas lätt eventuella miljövinster i övriga led. Lyocell är ett bra exempel på en regenatfiber av cellulosa som framställs på ett skonsamt sätt för miljön, säger han.

Idag är det svårt för en konsument att avgöra hur ett visst plagg påverkar miljön. Kläder som innehåller både bomull och polyester är till exempel svårare att återvinna men håller längre än rena bomullsplagg. Men inom några år tror Adrian Zethraeus att alla nya kläder kommer att vara märkta med en klassificering, i stil med den som används på vitvaror och tv-apparater. Så att det är möjligt för alla att se hur skadligt ett visst plagg är för miljön.

– Men det förekommer också forskning på så kallade miljöpositiva material. Till exempel har man använt plast som ansamlats i haven för att göra textilfibrer och man undersöker även möj-

Trä från gran kan användas för att tillverka regenatfibrer men här är det kottarna som kommer till användning vid skottillverkning istället.

ligheterna att utveckla textilfibrer som binder metangas, i syfte att minska växthuseffekten. Idag pratar vi om att minimera ett plaggs miljöpåverkan under dess livscykel men imorgon förhoppningsvis om att maximera miljönyttan!

👉 Hur var det förr?

Låt elever intervjua äldre personer om vilka kläder de bar som unga. Vilka material var vanligast och hur framställdes de? Hur många plagg hade man och hur länge användes varje plagg? Hur ofta köpte man nya kläder och var? Var och hur hade kläderna tillverkats? Vad gjorde man med kläder som var trasiga eller för små?

👉 Hur blir det sedan?

Låt elever spekulera och fantisera om vilka kläder vi kommer bära i framtiden. Vilka textilmaterial kommer man att använda och hur kommer de att framställas? Hur många plagg kommer vi ha per person och hur länge kommer varje plagg användas? Hur ofta kommer man att köpa nya kläder? Var och hur kommer de att tillverkas? Vad kommer att hända med kläder man inte längre vill behålla?

Smart Textiles är en innovationsmiljö där ett flertal parter, bland annat Textilhögskolan i Borås, samarbetar i syfte att ta fram textila innovationer som gynnar industri, sjukvård och miljö på olika sätt. Projektet med metangas, som nämns ovan, är ett av många spännande exempel. Läs mer på smarttextiles.se.

Ska du på en extra fin tillställning eller en maskerad och vill bära ett plagg som du troligtvis aldrig kommer att få tillfälle att använda igen? I framtiden kanske du i så fall väljer ett plagg av nedbrytbart papper som du kan lägga i komposten dagen därpå.

Under 2016 skapade gymnasieelever på Lundellska skolan i Uppsala konstverken på bilden och många fler av kasserade böcker från skolans bibliotek, tidningspapper och tapetklister. Projektet hade sin utgångspunkt i återbruk och hållbar utveckling och leddes av bildläraren Carina Lebbamre.

Foto: Sofie Sjöström

Det italienska företaget Orange Fiber framställer textilier av citrusrester från juiceindustrin.
Foto: pixabay.com

Juni 2018

Nationellt resurscentrum för
biologi och bioteknik

Måndag Tisdag Onsdag torsdag Fredag Lördag Söndag

v. 22	28	29	30	31	Gun, Gunnel 1	Rutger, Roger 2	Ingemar, Gudmar 3
v. 23	Solbritt, Solveig 4	Bo 5	Gustav, Gösta 6 <i>Sveriges Nationaldag</i> <i>Svenska flaggans dag</i>	Robert, Robin 7	Eivor, Majvor 8	Börje, Birger 9	Boris, Svante 10
v. 24	Bertil, Berthold 11	Eskil 12	Aina, Aino 13	Håkan, Hakon 14	Margit, Margot 15	Axel, Axelina 16	Torborg, Torvald 17
v. 25	Björn, Bjarne 18	Germund, Görel 19	Linda 20	Alf, Alvar 21 <i>Sommarsolståndet</i> 	Paulina, Paula 22 <i>Midsommarafton</i> 	Adolf, Alice 23 <i>Midsommardagen</i> 	Johannes Döparens dag 24
v. 26	David, Salomon 25	Rakel, Lea 26	Selma, Fingal 27	Leo 28	Peter, Petra 29	Elof, Leif 30	1

Prenumerera på Bi-lagan!

Bi-lagan kommer ut tre gånger per år och riktar sig till alla som arbetar med uteverksamhet, naturorienterade ämnen och biologi, från förskola till gymnasium/vuxenutbildning. Årets första och sista nummer, som kommer ut i mars respektive december, är en vanlig tidning men nummer två, som kommer ut i augusti, är en läsårskalender – som denna. Att prenumerera på Bi-lagan kostar ingenting och du anmäler dig enklast via ett formulär på vår hemsida, www.bioresurs.uu.se. Där kan du även välja om du vill få alla tre tidningarna per år eller endast kalendern. Att prenumerera på en e-postvariant är också möjligt. Då får du ett mejl med en länk till en pdf när en ny tidning kommer ut.

Är det något speciellt du skulle vilja läsa om i Bi-lagan? Mejla oss på info@bioresurs.uu.se!

